

A  ı k k a r a

Hayâtlı, kayalı, hakka dayalı dergi

↻ Zülâlî ↻ Fikret Görgün ↻ Tacettin Şimşek ↻ Eyyüp Azlal
↻ Salman Kapanoğlu ↻ Şükrü Ünal ↻ M. Nihat Malkoç ↻ Yavuz Din
↻ Halit Yıldırım ↻ Hacı Musa Tuncer ↻ Mehmet Pektaş
↻ Muhammet Baran Aslan (Baranî) ↻ Ali Parlak ↻ Sabahattin Karadaş
↻ Erdal Noyan ↻ Zekeriya akabey ↻ Kenan Yavuzarslan ↻ Mehmet Osmanoğlu

43. Sayı Eylül 2021

• Zülâlî

İmam Oldum

Dokuz yüz kırkta köy imam oldum
Ne bilem takdiri neler olacak.
Başıma bir belâ aradım buldum
Meğer çekilecek çile dolacak.

Başladı ölüler üçer hem beşer
Günde talihime yüz lira düşer
Savımdan salattan kırkar ellişer
Yığıldı banknot oldu bir kucak.

Hastacılar geldi ayağa kalktım
Üzerlik toplattım muskalar yazdım
Dediler n'olacak talihe baktım
Dedim ya ölür ya ölmez kalacak.

O gün geldi yine bize bir hasta
Cebinde banknot olmuştı deste
On beş lira aldım yüz daha üste
Köyün muhtarıyla olduk bacanak.

Kaza bu ya bir gün öldü bir fakir
Kefen parası yok evi tamtakır
Aldık ıskatını hep tıkr tıkr
Çocuklarına kalmadı kap kakak.

Bir sabah kalkınca dedim ya Fettah
Bugün bir cenaze yok mu bir nikâh
İkisini birden halk etti Allah
Dünyada sevdiğim bir gündür ancak.

Biri bir gün dedi davete gidek
Gidelim hocam ki vardır çok yemek
Güllaç baklavalar yağlıca börek
Helva kadayıflar gayet yumuşak.

Gittik yedik sıra duaya geldi
Dedim biraz daha kırk lokma kaldı
Mide doldu bağırsaklar kabardı
Öleyazdım şükür kırıldı kuşak.

Artık köy içinde dinlenir sözüm
Yırtıldı perdesi utanmaz yüzüm
Bir gün bir kadına düşsün mü gözüm
Az kaldı ki yiyek bir tatlı dayak.

Dedim gel Zülâlî bu meslekten sap
Nasip kısmetini özge yerden kap
Neylersin imamlık şairliğin yap
Böyle riyakârlık senden çok uzak.

A ç i k k a r a

Hayâlî Kayalı Hakka Dayalı Dergi

Yapımcı • Tayyib Almaca Yönetmen • Mehmet Pektaş

Set Amiri • Halit Yıldırım Afiş • Yasin Mortaş

Muhabbet Adresi: Onikişubat Belediyesi Kültür Müdürlüğü Kahramanmaraş

0535 391 92 50 Dükkân www.acikkara.com e-mektup: acikkaradergi@gmail.com

43. Sayı Eylül 2021 ISSN-0106417 (edergi)

• Fikret Görgün

Öğrencilerimi Özledim

Bilseniz, hasretlik yakar içimi,
Sınıfımın nakışını özledim.
Bu yolda ağarttım onca saçımı,
İnişini-yokuşunu özledim.

Girince sınıfa, gülerdi yüzüm,
Her biri canımdı; oğlumla kızım.
Dikkat ile dinlenirdi her sözüm,
Gözlerini dikişini özledim.

Ayten'in her derste çekilir saçı,
Sanırdın, Yaşar'ın bunda yok suçu.
Düşünce Fatma'nın güzelim tacı,
Yağmur gibi döküşünü özledim.

Ali çok koşardı; adeta tazi,
Hüseyin'in çok çıkardı avazı.
Ayşe'nin gün boyu bitmezdi nazı,
Dudağını büküşünü özledim.

Ali Osman sıkılırdı sınıfta,
Hasretle bakardı yüzüne tahta,
Son ders zili çalıp bitince hafta,
Keklik gibi sekişini özledim.

Ümmü Gülsüm her fırsatta ağlardı,
Saçlarını at kuyruğu bağlardı,
Öksüzlüğü yüreğimi dağlardı,
Mahzun mahzun bakışını özledim.

Tuğba'nın sevimli, seyrek dişleri,
Ne kadar tatlıydı o gülüşleri...
Mehmet Emin düşürünce fişleri,
Telaş ile takışını özledim.

Leyla bebeğini alır sırtına,
İki gider, bir bakardı ardına,
Veli'yi görerseniz, sanki fırtına,
Yokuşları çıkışını özledim.

Fatih soru sorar, çetin mi çetin,
Merve'ye gülmekten yerlere yatın,
Teneffüste, bazlamayı Ahmet'in,
Hızlı hızlı tikişini özledim.

Salim, çantasını açardı tetik,
Yatardı kitaba kaşları çatık,
Sanki çıkarırdı tarladan kütük,
Okumayı söküşünü özledim.

Az mı yolda kaldık çamurda, karda?
Adadım canımı, bu güzel yurda.
Şimdi hasret kaldım, düşünce derde,
Hem yazını, hem kışını özledim.

Fikret'im o günler rüyaymış meğer,
Her akşam üstüme bir hüznün yağa,
Sanki güneş bile daha geç doğar,
Mevsimlerin akışını özledim.

❖ Tacettin Şimşek

Nöbetçi Asker

“Tank Çavuş Tahsin Çiçek, Gümüşhane. Emret komutanım!” Kısa künye bu. Uzun künyeye aklım ermez. Henüz nöbetçi çavuş olmadım. Laf arasında çavuş olduğumu söyledim mi? Söyledim. Bakın, askere er olarak gitmişseniz, eğitiminiz yeterliyse önce onbaşı olursunuz, ardından çavuşluğa terfi edersiniz. Çavuş olunca ne olur peki? Ayrıcalıklı olursunuz. Yeri gelince bölük komutanına vekâlet bile edersiniz. Büyük onur.

Askerleri nöbet yerlerine götürme, nöbet bitiminde de gidip getirme göreviniz var. İlle de 1-3, 3-5 nöbetlerine askerlerinizi götürürken ne yalan söyleyelim, işiniz biraz zor. Neden zor? Elinizde nöbet listesi, koğuşları dolaşır askerleri tek tek uyandırmalı ve en kısa sürede hazırlanmalarını sağlamalısınız.

“Üç dakikan var!” sık kullanılan bir uyarıdır. O üç dakika beş dakikaya, yedi dakikaya, hatta on dakikaya da çıkar. Ama siz işi sıkı tutmalı, erken harekete geçmeli, hızlı davranmalısınız. On beş asker... Tam teçhizat hazır olacak, doldur boşalt istasyonuna gidilip mermi alınacak, sonra tek tek nöbet yerlerine bırakılacaklar. En az yarım saat sürüyor. Herkesi nöbet yerine sağ salim, kazasız belasız bıraktın mı? Derin bir nefes alabilir ve bölüğe avdet edebilirsin. Bu işin ikinci ayağı var. İki saatin dolmasına yakın gitmeli, en uzaktakinden en yakındakine askerleri nöbet yerlerinden toplamalı; yine doldur boşalt istasyonuna uğrayıp mermileri teslim ettikten sonra hep birlikte bölüğe dönmelisiniz.

Hepsi iyi çocuklar aslında. Ama özellikle 3-5 nöbetinde çok zorlanıyorlar.

“Hadi koçum, hadi aslanım, hadi yiğidim, hadi kardeşim!” hitapları çok yumuşak kalıyor. Biraz ve bazen savsaklıyorlar.

“Asker! Kalk! Çabuk! Hemen! Derhâl!” gibi sert komutlara ihtiyaç var. E, ne de olsa asker milletiz. Emir komuta zinciri genlerimize işlemiş.

Askerlerimden biri dünya tatlısı bir delikanlı. Adı, Seğdağ. Kimliğine bakmak aklıma gelmedi. Onun yalancısıyım. Hem ondan iyi mi bileceğim? Çocuk yirmi yıldır bu adla dolaşır dünyada.

Biz de, “Gel Seğdağ!”, “Git Seğdağ!”... “Otur Seğdağ!”, “Kalk Seğdağ!”... “Seğdağ aşağı, Seğdağ yukarı”... Devam edip gidiyoruz.

Herkes mutlu, Seğdağ da memnun.

Bu gece yine askerlerimi derledim toparladım, doldur boşalt istasyonuna götürdüm. Mermileri alıp istasyonun dışına çıktılar. Nöbetçi subaydan parola ve işaret aldım, askerlerimin yanına vardım. Önce en yakın nöbet yerine uğrayacağız, ilk nöbetçimizi oraya bıraktıktan sonra sırayla diğer nöbetçilerimizi nöbet yerlerine dağıtacağız. En uzak nöbet yeri Seğdağ’inki.

İlk nöbet yerine yaklaşırken parola ve işaret söyle-

mem gerekiyor.

Şeytan kaburgama giriyor ve beni dürtüyor.

“Arkadaşlar,” diyorum, “parola nöroşirürji, işareti reenkarnasyon.”

Askerlerim şaşkın. Kimi isyanlarda:

“Bu ne ya çavuş! Böyle parola mı olur? Böyle işaret mi olur?”

“Ne yapalım? Bugün böyle.” diyorum.

İçlerinden biri,

“Bunların anlamı ne?” diye soruyor.

Genel kültürümü konuşturmam lazım.

“Nöroşirürji, beyin cerrahisi; reenkarnasyon, ruh göçü demek.”

Seğdağ’a bakıyorum.

“Parola neydi çavuş?” diyor.

“Çok kolay.” diyorum. Nöroşirürji.

Seğdağ başlıyor hecelemeye:

“Nöğö.. nöğöş... neğöş... şığü... güğ... şığüğ... ji... nöğöş... güğji...”

Kan ter içinde kalıyor. Her biri elli kiloluk beş torba çimentoyu beş dakikada inşaatın beşinci katına taşımış gibi, nefes nefese...

Askerler gülmekten yürüyemiyorlar.

Kızıyorum onlara:

“Gülmeyin!” diyorum. “Bak, arkadaşımız ne güzel parolayı tekrarlıyor. Siz de tekrarlayın. Ezberleyin çabuk.”

Onlar da tekrarlamaya başlıyorlar.

Seğdağ, parolayı öğrendiğine kanaat getirince bu kez işareti soruyor.

“Reenkarnasyon.” diyorum.

Başlıyor Seğdağ:

“Ğe... ğee... ğeen... ğeenk... Neydi çavuş?”

“Reenkarnasyon.” diye tekrarlıyorum.

Devam ediyor Seğdağ:

“Ğeenk... ğeenkağ... kağ... ğeenkağ... kağ... nas... kağnas... yon... ğeenkağ... nasyon. Ohhh!”

Hamama girip çıkmış gibi oluyor.

Ne yapsın Seğdağ? Onun dilinin kıvrımlarında ‘r’ yok ki, ‘ğ’ var. Ve Seğdağ, Beyaz kadar şanslı değil.

Bu arada ilk nöbet yerimize varıyoruz. Ama bütün askerler işaret ve parolayı öğrenmiş, ezberlemiş oluyorlar. İlk nöbetçiyi nöbet yerine bırakıp,

“Hadi koçum, iyi nöbetler!” derken sürprizi açıklıyorum:

“Parola ‘balta’, işareti ‘ağaç’.

Herkes derin bir nefes alıyor ama en derin nefesi Seğdağ alıyor.

“Hakkını helal et Seğdağ, diyorum. Bunlar da olmasa vakit geçmez.”

Eyyüp Azlal

Ah Reno Teks

Kaportacı Ahmet Çetin Usta'ya

Ah Reno Teks...
 Gün gelecek
 Biz de men edileceğiz trafikten
 Senin gibi
 Ve trafikten men edecekler bizi
 Yılmayacağız,
 Korkmayacağız
 Yıllara ve yollara
 Meydan okuyacağız.
 Ara sokaklardan,
 Dar yollardan çıkacağız
 Meydanlara
 Adam gibi...
 Ardımızda trafik sirenleri
 Polis düdükleri,
 Hiç eksilmeyecek hiç.
 Ruhsat mı soracaklar sana.
 Ehliyet mi?
 Söyle bana.
 Hayır hayır
 Seni men edecekler yollardan.
 Ah Reno Teks!
 Kaç ehil şöför eskittin
 Kaç muhtar, kaç başkan, kaç vekil
 Ya da makam ehli...

Ah Reno Teks!
 Nice yollar aşıldı seninle
 Biliyorum sevenin çoktu!
 Bir tek açılır tavanın yoktu.
 Sülo Baba bundan mı sevmedi seni?
 Alaman Mercedesi onun sevinci
 Tavan arasında dalgalı saç
 Fötür şapkasıyla selamlardı halkı.
 Ah Reno Teks!
 Direksiyon elimizde
 "Bismillah" kapı kolunda
 "Maşallah" arka camda
 Silik bir el yazısıyla
 Selamlardın bizi
 Ve derin bir hû ile...

Ah Reno Teks!
 Köy yolları senden sorulurdu
 Parklarda, bahçelerde
 Çekirdekçi amcalar
 Tanırdı seni,
 Sen de onları...
 Göçebe bir yanın da vardı senin
 Gün geldi
 Davul taşıydın, davulcu taşıydın
 Kuytuluklardan düğünlere, şenliklere
 Aşkınlara,
 Sarsıntılara ...

Ah Reno Teks
 İlk hayalim
 İlk
 Otomobilim

Fotoğraf: Mahmut Kaya

❖ Salman Kapanoğlu

Biz Meçhul Bir Kuluz

Tayyib Atmaca'nın
Ceviz Mersiyesi şiirine cevaptır.

Tarhana, bademi sanma kuruttuk
Kuruttuk, dedikse kökten kuruttuk
Sanma ki verdiğim sözü unuttuk
Geçmişine rahmet, deyiver gene.

Bezdirme emrinde, kuşbaşı közde
Cömertlik de dersin her zaman özde
Biz meçhul bir kuluz, şan şöhret sizde
Sen yine de şöhret, deyiver gene.

Kaysı Malatya'da, elma Niğde'de
Ummana dalmaz gayri bu dede
Sesimi duyarsın Açıkara'da
Gelir diye sabret, deyiver gene.

Cevizler çırpılır, kuşlar geçerse
Yersin evelallah, ele geçerse
Namım yürümesin çürük çıkarsa
Gelecek bir umut, deyiver gene.

Bir römork nedir ki bir kamyon olsun
Evin barkın her gün nur ile dolsun
Haftaya kalır mı hemence gelsin
Sen yeşil cevizi kurut, de gene.

Tabii ki gönlüm çıkmaz yerinden
Sana muhabbetim elbet derinden
Mahrum olmaz dilim, Allah kerimden
Hayal değil gerçek, deyiver gene.

❖ Şükrü Ünal

Hesap-Kitap

Bu dünya herkese yetecek amma
Kiminin gözü doymuyor gardaş.
Gülistanda bülbül ötecek amma
Bir karga bahçeye koymuyor gardaş.

Kimisi her yanı berbad ediyor
Kimisi tarihin bak yâd ediyor
Şurada gariban feryâd ediyor
Duyması gereken duymuyor gardaş.

Kapınca dünyada bir âlî makam
Keyfi yerindedir, herife ne gam
Umurunda değil yaşanan dram
Gayrıyla adamdan saymıyor gardaş.

Saçlar biryantınli, sakalsa matruş
Bir fakir gelirse vermez beş kuruş
Acayip bir edâ, artistik duruş
Beribenzer giysi giymiyor gardaş.

Meşhur meseldir ya, cep yok kefende
Tahtadan taht ile gidersin sen de
Defter-i a'mâlin öne gelende
Hesap kitap asla uymuyor gardaş.

Feryâd eder yine Âşık Câferî
Bir damla yağ için kırdı feneri
En son deliğine taktı kemeri
Gözü açılmıyor, aymıyor gardaş.

• M. Nihat Malkoç

Dema Öyle

Kafamun tasi atayi
Dema oyle, dema oyle!
Tozi dumana katayi
Dema oyle, dema oyle!

İpsuz adam asayisun
Yaraya tuz basayisun
Nefretuni kusayisun
Dema oyle, dema oyle!

Soze yalan katayisun
Ahababini satayisun
Bol keseden atayisun
Dema oyle, dema oyle!

Ey gidi Urum'un kizi!
Yalancinun çiksun gözi
Maskaraya alma bizi
Dema oyle, dema oyle!

Akrep gibi sokayisun
Canumuzi yakayisun
Niçun ters ters bakayisun?
Dema oyle, dema oyle!

Geçen gene seni anduk
Koniştukça efkârlanduk
Ne yalanlarına kanduk
Dema oyle, dema oyle!

Çik yaylaya, yaziya gel
Köyünden in, kazaya gel
Çamurlaşma, hizaya gel
Dema oyle, dema oyle!

Köre adres sorayisun
Makaraya sarayisun
Başına iş arayisun
Dema oyle, dema oyle!

Yalanların bini aştı
Sabir küpi çoktan taştı
Yüzündeki maske duştı
Dema oyle, dema oyle!

• Yavuz Dinç

Köşeyi Dönmek

bulurken kendini şu fakir bir komedinin içinde
hangi çılgın bana top atacakmış şemsiyem elimde
kırılısın kaşığımız dönerken komşunun pilavı tencerede
maksat hasıl olunca tutuldu birden kalemim elimde

aslan gibi gererim göğsümü su tabancasının karşında
borazanlar üflenir hortumlardan borç verir yandaşına
kılıbık yiğit gibi beklerken hanımla kasanın başında
har vurur harman savurur bir cimrini yani başında

cengaver gibi kılıcımı bilerken keserdim kör bıçakla kelle
sapla samanı ayırır dururdu sigortası atmış bir şekilde
olmaz olmaz derken dağ fare doğururdu rüyalar âleminde
bulutların üzerinde uyanmış kendini bulur mahpushanede

kim mağlup kim galip puslu bir havada demir döverken
cebimden taşan paralarla yeşil kart başvurusu yaparken
şaşkın şaşkın bakardı sarı çizmeli barış mançonun dilinde
ne konuşursun böylece yaz dostum yaz bir kara deftere

halüsinasyon görürdü hakkını isterken banka kartı elinde
kemirir dururdu içindeki şüpheyle karpuz kabuğu elinde
bir ileri bir geri konuşup dururken sofrada pilav kaşığı elinde
o vakit kaşıklanır kepçe kepçe paralar dolandırıcının elinde

meteliğe kurşun sıkarken yatıp kalkardım bankada dövizle
liranın emaresi yokken altınlar yatarı yastığın altında
kumpas kurarken ortaklarla yerdim kavurmayı tek başına
yine faskir kalırdık şu karşiki köşeden eve geri dönünce

dilimdeki su tepenin üzerinde dar ağacı kurulur günlerce
her gün onlarcasını asardım elbiseleri çamaşır ipine
gün olur devran devrilir bir gün olur hesap evrilir yine
sıvarsan dereyi görmeden paçayı koşarsın yüz metre

❖ Halit Yıldırım

Geç Gelen Saadet

Ben dedikoduyu sevmem. Madem sordunuz, öyleyse açık kulağınızı anlatayım.

Kel Üssük zengin ve varlıklı bir adamdı. Amma lakin azıcık kusuru vardı. “Nedir bu önemsiz kusurlar?” diye sorarsanız, sıra ile anlatayım.

Efendim, bizim Kel Üssük azıcık hovardaydı. Gerçi “Nikâhsız hiçbir garıya el sürmedim.” diye yemin şart ederdi lakin resmî nikâhlı ilk karısı Saadet Hanım’dan başka bizim bildiğimiz yedi sekiz karısı vardı. Bunlara imam nikâhı kıydırdığını söylerdi. Mahallenin büyükleri bir gün Üssük’ü hesaba çektiler. Onu:

“Üssük Allah en fazla dört kadına müsaade ediyor. Sen ise yedi, sekiz karı ile yaşıyorsun. Ayıp değil mi? Utanmıyor musun?” diye onu azarlayınca Üssük gayet pişkin bir şekilde:

“Ben de biliyorum. Dört karıdan fazlasına nikâh kıymadım şart olsun. Ha dersiniz ki bu yedi sekiz karı ne oluyor? Ağalar ben dırdıra gelemem. Bakıyorum karı dırdıra bindi. Hemen boşuyorum, gidiyor. Boşadığım her karının yerine ben de bir yeni karı bulup nikâhı bastırıyorum.” demişti.

Değiştiremediği tek karısı Saadet Hanım’dı. Hatta bazen serhoşluğuna denk gelirse:

“Ulen dırdır eden garıları boşadım da resmi nikâhı yüzünden şu Saadet’i boşayamadım. İşin yoksa mahkemede hakiminen, savcıyınan uğraş. Bir de nafaka bağlarlarsa al başına belayı.” diye hayıflanırdı.

Bu kadcılık kusur, kadı kızında da bulunur derler ya eh hovardalığının yanında birazcık da kumarbazdı. Kumarbaz dediysek o kadar büyük çapta değil yani. Batırdıklarını sayacak olursak çok mühim bir yekûn teşkil etmemekle beraber sadece beş yüz dönüm sulak arazi, iki yüz elli dönüm kıraç tarla, üç yüz baş koyun ve elli baş sığırı ki vallaha billaha bunların sadece kırkı danalıydı. Ha unutmadan köydeki on beş odalı iskedos mimaride yapılmış konak ile şehirdeki her biri onar dairelik üç apartman ve yine çarşının içinde beş dükkân... Hepsi bu...

E tabi arada bir de içerdi. İçerdi derken şart olsun mübarek günlerde, koca Ramazan ayı boyunca, Kurban ve Ramazan Bayramı’nda, hatta 23 Nisan, 29 Ekim ve 30 Ağustos’ta tövbeler olsun ağzına içki sürmezdi. Ancak çok dini bütün bir adam olduğu için Yahudilere inat olsun diye cumartesileri, Hristiyanlara gıcıklık olsun diye de pazar günleri ayık gezmezdi. Biz onun yalancısıyız ama pazartesileri Mecusilere, salı günleri Budistlere, çarşamba günleri Hindulara, perşembe günleri de satanistlere inat olsun diye içtiğini söylerdi. Bu günler de onların kutsal günümüştü. Dediğim gibi ben onun yalancısıyım. Öyle midir değil midir bilemem. İşte hafta içine denk gelen bu günlerde de oturunca sadece birkaç kasa de-

virirdi. Lakin öyle küpünen içtiği vaki değildir. Gerçi birkaç kere Müftü Cemal Efendi ile Ulu Camii Baş İmamı Recep Hafız ona nasihat etmişti. Onlara da:

“Hocam ben evdeki garıların dırdırı yüzünden, kahrımdan içiyorum.” diye kendini savunmuştu.

Hiç unutmam Üssük bir kadeh içer içmez hemen ağlamaya başlar ve sızana kadar da ağlardı. Bir gün ona dedim ki:

“Üssük, sen neden içince böyle ağlıyorsun.”

“İrfani Efendi, ben her akşam içkiye tövbe ediyorum. Sabah tövbemi bozunca pişman oluyor, nedametten ağlıyorum.” dedi.

Dedim ya Üssük çok dini bütün bir adamdı. Ezan “Allah-ü Ekber” der demez hemen ayağa kalkar ve bitene kadar put gibi beklerdi. Ezan bitince de ellerini açar: “Allah’ım beni de böyle idare et, senin gönlün zengin, affın geniş.” derdi.

Efendim Kel Üssük’ün bir diğer müptela olduğu şey de tütündü. Halis Adıyaman tütününden sarma cigara içerdi. İşte bu cigara konusunda essahtan da onun üstüne cigara içen bu memlekette bulamazdınız. Hatta onun için cigara içerdi demek yerine cigarayı emerdi desek daha doğru olur. Öyle ki tütün kokusundan yanına yöresine yaklaşmanın mümkünatı yoktu. Dişlerini bırak sakalı ve bıyığı dahi sarı sarı olmuştu. Cigara yüzünden hırıltı ile nefes alır, mütemadiyen de boğuk boğuk öksürürdü.

Cuma günleri camiye giderdi ama içeri girmezdi. Dışarıda namaz bitene kadar beklerdi.

“Neden camiye kadar geliyorsun da içeri girip namazını kılmıyorsun?” dediğimizde bize,

“Çok cigara içtiğimden aşırı derecede tütün kokuyorum ve sürekli öksürüyorum. İnsanlar benden tiksinsenler, rahatsız olmasınlar, namazları fesat olmasın diye içeri girmiyorum. Lakin hocanın vaaz u nasihatini de dinlemekten kendimi alamıyorum.” derdi.

Gel zaman git zaman yaşı altmışa dayanan Kel Üssük, bazı alışkanlıklarından tövbe ederek karı kız ayaklarını bıraktı. Her zaman dediği gibi biri resmî, üçü imam nikâhlı dört karısından başkasına dönüp bakmadı. Zaten son zamanlarında bu dört karının bile yanına uğramaz olmuştu. “Belli bir yaştan sonra garı dırdırı hiç mi hiç çekilmiyor.” derdi. Bazen bu dırdırlar evlerden taşıp Kel Üssük’ün oturduğu kayfelerin önüne kadar da gelirdi. Koskoca garılar sanki öğretmiş gibi sırayla gelip kayfelerin önünde maraza çıkarırdı. Neymiş efendim evde ekmek yokmuş, şeker bitmiş, yemek pişirecek bir şey yokmuş... Oysa Kel Üssük’ün eşi dostu aralarında toplayıp her sene bu dört garının yaşadığı hanelere birer çuval un, birer külek yağ, onar metre basma pazen bırakırdı ki buna cümle âlem şahittir.

Şimdi yeri gelmişken söyleyelim ki Kel Üssük kendi aç susuz kaldı ama karılarını aç ve açık koymadı. İstidacı Sıddık Efendi onun adamıydı. Bir gün “Karıları susturmak şart oldu.” diyerek Sıddık Efendi’ye gitmiş. Ona demiş ki:

“Sıddık Efendi, malum benim biri resmi üçü imam nikâhlı dört karım var. Sen şimdi bunların her biri için vilayete ve belediye reisliğine okkalı birer istida yaz da bu karıların hanelerine iane (yardım) versinler de işlerini temin etsinler.”

Sıddık Efendi bu, öyle bir istida yazmış ki ertesi günü karılar bu istidalarla vilayete ve belediyeye gidince bizzat Vali Efendi ile Reis Bey karılar ile ilgilenip hemen nafakalarını temin için bir miktar ödenek ile aşevinden günlük mutat yemek hakkı vermişler.

Sıddık Efendi’nin kalemi çok güçlüydü. Öyle bir yazmış ki istidalarını Vali Bey okuyunca adamın bir anda tansiyonu çıkmış ve hemen vilayet sıhhiyesi Ahmet Ağa’yı çağırılmışlar. O da Vali Efendi’nin tansiyonunu iğneyle ilaçla zor düşürmüş.

Sıhhiye Ahmet Ağa ben istidaları okudum aynen şöyle yazıyordu demişti:

“Vilayet Makamına,

Ben şehrin malum u meşhuru olan eşraftan Kel Üssük nam sefilin yüzüstü bıraktığı zevcesiyim. Evde un, kepek kalmamıştır. Çoluk çocuk aç ve bilaçtır. Artık çarem kalmamıştır. Ya bana yardım edersiniz ya da mafazanallah kötü yola düşeceğim. Eğer kötü yola düşersem yarın huzur-ı mahşerde iki elim yakanızda olur, bilesiniz. Hatta soranlara da Vali ve Belediye Reis’inin sermayesiyim demezsem Allah belamı versin.

Gereğini arz ederim.”

E tabi karıların okuma yazmaları yok. Götürüp bu istidaları ilgili makamlara vermişler. İşte bu istidalar üzerine dört eşi de fakr u zaruret yaşamamıştır, şahidiz.

Efendim eli avucu kuruyan Kel Üssük, düştüğü fakr u zarurete dayanamayıp altmış yaşını bir iki sene geçince kahrından sekte-yi kalp neticesi ölüverdi. Hemi de bir cuma günü selâ verilirken. Kayfede oturuyorduk, Kel Üssük selâyı duyar duymaz birden “Aziz Allah” deyip ayağa kalktı hoca selâyı bitirmeden birden çat diye yüzüstü yere düştü. Baktık ki ölmüş. Hemen ezen okunana kadar yuduk, kefenledik ve cenazesini namaza yetiştirdik. Cuma namazından sonra namazını kılıp defnettik. Öyle mübarek adamdı.

O ölünce tek nikâhlı karısı olan Sülüman Ağa’nın kızı Süslü Saadet Hanım dul kaldı. Diğer karıları da dul kaldı tabii ki. Lakin bizim hikâyemizin esas kahramanı Saadet Hanım olduğu için ve Açıkara mecmuasının bize ayırdığı sayfa sınırını zorlamak adına diğerlerinin akıbetini şimdilik anlatmayacağız.

Saadet Hanım, Kel Üssük’ün ilk karısıydı. Varlıklı bir aileden geliyordu. Babası Sülüman Ağa’ya, ‘çiçek

ağası’ derlerdi ki bin dönüm ayçiçeği ekerti. Koyun sürüleri bir köye sığmadığı için on köye dağıtılmıştı. Adam tam bir ağaydı, Sultan Süleyman’ın bile bu kadar saltanatı olmadı derlerdi. Sülüman Ağa’nın şehirde de birkaç hanı ve yirmi kadar apartmanı vardı. İşte bu varlıklı adam yine kendi gibi zengin bir ağa olan Yediköylü Cemşit Ağa’nın tek mahdumu olan bu Kel Üssük nam herife biricik kızı Saadet’i gözü kapalı vermişti. Lakin Üssük hem babasının hem de kaynatasının variyetinin altından girip üstünden çıkmıştı.

Saadet Hanım da bu kadar variyetin ardından Kel Üssük’ün yüzünden bir kuru ekmeğe muhtaç olmuştu. Kel Üssük’ün ölümünden sonra bir de dul kalmıştı. Hiç çocuğu olmadığı için sığınacağı kimse de yoktu. Vilayetin kendisine verdiği üç kuruşluk iane ile de yaşamıyordu. Uzun süre hayatın zorluğuna dayandı ama artık kendisine gelen taliplerini kabul etmek durumunda kalmıştı. Lakin gelenlerin de Kel Üssük’ten bir farkı yoktu. Yastık değışse de kader değışmez denilen söz, doğruluğunu ispat edercesine her koca namzedinin ardından Saadet Hanım’ın da dilinden düşmüyordu. Bu yüzden artık umudunu kesmiş, gelenleri geri çevirmek durumunda kalmıştı.

Tüm bunlar yaşanırken şehrin öbür köşesinde de benzer bir durum yaşanıyordu. Sadettin Efendi de güngörmüş varlıklı bir insandı. Onun da o sıralarda eşi ölmüştü. Ölenin ardından konuşulmaz ama onun eşi Cevriye Hanım çok müsrif bir kadındı. Sadettin Efendi evlenirken fakir bir kadınla evlenmeyi tercih etmişti ama eşi, onun zenginliğini ve çevredeki ağırlığını taşıyamamış, onu çok kere hatırlı çevresine karşı küçük düşürmüştü. Bu sonradan görme kadının müsrifliği ve gereksiz kıskançlığı yüzünden Sadettin Efendi’nin maddi durumu bozulmuştu. Buna rağmen ortanın üzerinde bir mali duruma sahipti. O da evlenmek için eş arıyordu. Sadettin Efendi hem doğuştan variyetli, güngörmüş hem de fakr u zarureti yaşamış, nimetin kadrini bilen bir kadın arıyordu.

Kader Saadet Hanım ile Sadettin Efendi’nin yollarını keşirtmişti. Saadet Hanım kendisine Sadettin Efendi ile evliliği hususunda aracı olan şehrimizde çöpçatanlık mesleğinin kurucusu meşhur Bohçacı Neriman’a ret cevabı vermiş. Bohçacı Neriman kaçın kurrası, adamın anasını boyar babasına kız diye satar evvelallah! Saadet Hanım’a demiş ki:

“Saadet Hanımcığım hemen kestirip atmayın. Bakın onun adı da senin adına benziyor. Saadet ve Sadettin... Belki bu isim benzerliği talihinin dönüşüne bir işarettir.”

Eh Neriman’da laf bohça bohça. Altından girmiş üstünden çıkmış sonunda Saadet Hanım’ı adamları görüşmeye ikna etmiş. İş bununla kalsa... Bohçacı Neriman el attığı işi yarıda kor mu? Hemen Saadet Hanım ve Sadettin Efendi’yi şehrin ücra bir yerinde-

ki muhallebicide buluşup görüşürmüş. Her ikisi de kendi hikâyesini anlatmış. Sonuçta ikisinin de aradığı özellik birbirinde mevcut olduğundan birbirlerine “he” demişler. Bohçacı Neriman da işi bitirdiğinden dolayı hem Sadettin Efendi’den hem de Saadet Hanım’dan komisyon olarak koca birer Reşat altını kapmış. Şimdi dersiniz ki Saadet Hanım altını nereden bulmuş? Zaten iş bitip Neriman kendisinden altın isteyince Saadet Hanım da “ben altını nereden bulayım?” demiş. Neriman:

“Kız haspa elli yaşından sonra yağlı kapı buldum sana! Nasıl olsa kocan yüz görümlüğü falan takar. Eline geçince ödersin.” demiş.

Ben nereden mi biliyorum bunları? Kardeşim adama dedikodu yaptırmayın. Lanet gelsin huyuna, bizim karının da kulağı deliktir birazcık. Bohçacı Neriman’la arasından su sızmaz. Ondan duydum vallaha!

Neyse efendim bu evlilik sayesinde Saadet Hanım için kâbus dolu günler bitmişti. Artık ocağı kayıyor, üstü başı da istediği gibi donatılıyordu. Evinde yok, yoktu. Görgülü, becerikli, mülayim bir kadın olduğu için Sadettin Efendi kısa sürede eski karısı yüzünden kendisine mesafe koyan çevresi ile eski samimiyetine kavuşmuştu. Bu durum onun ticaretine de olumlu bir şekilde yansımıştı. Saadet Hanım sayesinde eski düzenine kavuştu. Bu yüzden karısına karşı çok saygılı ve hürmetliydi. Onun bir dediğini iki etmiyordu. Kahvede laf açılınca karısını yere göğe sığdıramıyordu.

Efendim, mahalle çeşmesinin önünde su keşşiği (yani sırası) bekleyen karılar arasında konuşulurken bizim Keziban duymuş. Onun yalancısıyım yani. Bu Saadet Hanım da babasının evinde yaşadığı debdebeli günleri ona yaşatan eşine karşı çok hürmetliymiş. Onun bir dediğini iki etmediği gibi eşinin giyimine, kuşamına çok dikkat ediyormuş. Yanına gelen karılar ona:

“Kız Saadet bu herifi yarış atı gibi donatıp dışarı çıkarıyon. Sonra Kel Üssük gibi harama dadanırsa ne yaparsın?” deyince Saadet Hanım da cevaben:

“El içine çıkan adam, ilk önce kılık kıyafeti ile saygı görür. Ben de o yüzden kendimden çok onun kılığına, kıyafetine önem veriyom. Kadın dediğin ekmeğini yediği erini hoş tutmalı, ele güne karşı başını dik gezdirmeli. Onun haramda gözü olaydı şimdiye kadar çoktan adı çıkardı.” demiş.

Bizim karı anlattıydı. Geçen gün onlara gidince dikkat etmiş. Bizim Saadet Hanım kocasına kısaca Sadet Efendi diye hitap ediyormuş. Uzun uzadıya Saadetin demiyormuş. Hatta bizim karı azıcık gevezedir. Niye böyle diyon deyince:

“Kız Kezban nasıl demem, o benim, ben de onun saadeti olduk.” demiş.

Ee ne de olsa güngörmüş kadın. Bizimki gibi kaba cahal değil ya. O da anca “Lan herif!” diye ünler durur ardımdan.

Neyse uzatmayalım. Saadet Hanım evlendikten sonra pazara çıkmaz olmuştu. Eskiden zengin fakir herkes haftalık sebze ve meyvesini pazardan alırdı. Öyle sallı saplı manav yoktu şehirde. Ben de çok kez şahit olmuşum ki bu Saadet Hanım, Kel Üssük ile evli iken pazara akşamları gelir ve pazarcıların attığı sebze ve meyvelerin içinden sağlam olanları seçerek evine götürürdü. Yokluğun gözü çıksın. Kimi zaman karılar bu çürük için bile saç başa kavga ederdi. Yani anlayacağınız sebze pazarları fakir fukara için bir kâbus gibiydi.

Eski günleri yad etmek istemiş olacak ki bir çarşamba günü Saadet Hanım eşi ile pazara geldi. Elleri, kolları doluydu. Ben de küfecilik yapıyorum ya dedim ki yardım edeyim. Sadettin Efendi bana:

“Allah razı olsun İrfani, fayton durağına kadar el atarsan iyi olur.” dedi.

Ben ellerindeki öte beriyi yükledim küfeme. Peşlerinde dolanıyordum. Saadet Hanım gözünün tuttuğunu aldı. Şart olsun gönlünce bir pazar gördü. Öyle ki ben bile zorlanmaya başlamıştım.

Sonra tamam dediler ve faytoncuların durağına yöneldik. Baktım bizim faytoncu Irıza orda. Hemen onun faytona yöneldim ve öte beriyi arabaya indirdim. Ben para almam dedimse de Sadettin Efendi cebime bir kırk kuruş indirdi. Saadet Hanım da aldığı sebzelerin bir kısmını küfeme doldurup “Çocuklar yesin İrfani kardeşim. Keziban’a da selam söyle.” dedi.

Allah için saygılı ve eli bol bir kadındı Saadet Hanım. Ben Allah razı olsun deyip yanlarından ayrıldım. Faytoncu Irıza da atlara deh deyip faytonu mezarlığa sürdü. O yıllarda çarşamba pazarındaki faytonlar mezarlığın içinden geçerek şehre giderdi. Hatta ana caddelere girmek yasak olduğundan kenar sokaklardan dolaşırlardı.

Bundan sonrasını daha sonra kayfede faytoncu Irıza anlattı. Ben dedikoduyu da iftirayı da koğ karameti de sevmem, onun yalancısıyım.

Fayton tam mezarlığın ortasına gelince Saadet Hanım kocasına:

“Sadet Efendi, biliyorsun evleneli buralara ayak basmadım. Hazır mezarlıktan geçiyoruz, şu bizim eski herifin mezarına bir uğrayım. Tam yolumuzun üstünde.” demiş.

Bu lafı duyunca Irıza afallamış. İçinden:

“Sadettin Efendi’nin de şansına edeyim. Şu karının bir dediğini iki etmediği halde yine eski herifini unutturamamış. Ulan bu karı milleti de amma nankörmüş!” demiş.

Hatta geri dönüp bakmış ki zavallı Sadettin Efendi’nin yüzü allak bullak. Ne de olsa zoruna gitmiştir onun da. Gerçi kibar adam, biz olsak senin de eski kocayın da cinsini, cibilliyetini der basardık kalayı.

Bu konuşmadan iki üç dakika geçmemiş ki Saadet Hanım:

“Aha burası. Bak mezar taşında da “Gülcöy’den

gelme Hüseyin Yampiri Ağa (Kel Üssük Efendi 1295- 1950” yazıyor.” demiş.

Sadettin Efendi de faytoncu Irıza’ya:

“Ağa şurada dur da bir Fatiha okuyalım. İki dakika sürmez.” diye rica etmiş.

Faytoncu Irıza:

“O nasıl söz ağam, elbette. Ben de rahmetli babama bir Fatiha okuyayım.” diye mukabelede bulunmuş. Amacı adamcağız utanmasın diye biraz yarılarından uzaklaşmış.

Neyse Faytoncu Irıza atları “büüps” diyerek durdurup dizginlerini bir ağaca bağlamış ve babamın mezarına gidiyom diyerek oradaki büyük bir ağacın ardına saklanmış, onları izlemiş.

Sadettin Efendi faytondan imiş, karısının da faytondan inmesine yardım etmiş. Dizlerinde romatizma ve kireçleme olan Saadet Hanım eski eşinin mezarına ağır ağır yürürken o da ayıp olmasın diyerek mezarın başucuna dikilip ellerini açarak okumaya başlamış. Lakin mırıldayan dudaklarından Fatiha yerine:

“Ulan Üssük Efendi, sen bu kariya az bile çektirmişsin. Bak deveye diken yarıyormuş, karı hâlâ seni unutamadı. Beni de başına dikti. Helal olsun sana.” Sözleri dökülmüş.

Irıza bunları anlatırken:

“Yemin şart olsun kulaklarımla duydum, aynen böyle mırıldandı.” diyordu. Ben onun yalancısıyım.

Neyse, bu esnada dizlerinin ağrısından çok ağır hareket eden Saadet Hanım mezarın başına dikilmiş. Birden mezar taşına bir tekme savurmuş:

“Köpeek ne vardı az daha evvel ölseydin de bana bu ıstırapları yaşatmasaydın! Sen beni aç, açık koydun ama bak yeni herifim aldığı sebze yi elde taşıyamadığımız için fayton tuttu bana. Su çıkсын yerinden inşallah!” dememiş mi?

Hatta Saadet Hanım hızını alamamış mezarı yıkmaya niyetlenmiş. Lakin Sadettin Efendi onu koldan tutup zor bela faytona bindirmiş.

Karısına:

“Aman Sadet Hanım günahdır, bir gören olursa el bizi ayıplar.” deyince Saadet Hanım:

“Efendi haksız mıyım, onunla yaşadığım her gün bir ıstıraptı. Seninle yaşadığım her gün ise saadet. Bu köpek evvel ölseydi de saadetim erken gelseydi. Olmaz mıydı?” diye cevap vermiş.

Faytoncu Irıza, daha sonra hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi gelmiş faytonun başına geçmiş. Bu arada göz ucuyla Kel Üssük’ün mezarına bakmış. Bir de ne görsün Saadet Hanım nasıl vurduysa Üssük’ün mezar taşı sağa kaykılmış. Sağlığında serhoşluktan yampiri yürüyen Kel Üssük’ün mezar taşı da soyadı gibi yampiri olmuş.

Siz sordunuz ben anlattım. Ben dedikodu da yalanı da sevmem. Eğer kendimden bir şey kattıysam şuradan şuraya gitmek nasip olmasın. İşin aslı bu minvaldedir.

❖ Hacı Musa Tuncer

İş İştten Geçince

Uzaktan bakınca birşey sanırdık,
Ayırt edemezdik melekten seni.
Uyuz olduğunu nerden tanırdık?
İstemez olaydık felekten seni.

Anlatsak gelmezsin dile, tavıra,
Hep kulak tıkadın söze, zavıra,
“Çüş” deyip kıcına zunk vura vura,
Anırtıp sürseydik yolaktan seni.

Layık değilmişsin dama, ahıra,
Kurban ol samana, ota, çayıra,
Kovarak süreydik dağa, bayıra,
Çok az yürütseydik dölekten seni.

Sana denilecek yok ki sözlükte,
Uyuz olup kaşınıydın kuzlukta,
Sıtma tutup üvez yesin sazlıkta,
Tutup çekmeseydik milekten seni.

Bir karış havada aklın izanın,
Lehine tartıyor yanlış mizânın,
Ne zaman dolardı kara kazanın?
Dım dım akıtsaydık oluktan seni

Dünyaya az gelir sen gibi sakar,
İçin bizi, dışın âlemi yakar.
Üstün ana üryan, alt yanın kokar,
Pel pel bakıtsaydık delikten seni.

Nedir bu rezillik, nedir bu eda?
Keşke devre dışı alsaydık moda,
Fırtına kopardın bir kaşık suda,
Susuz getirseydik sulaktan seni.

Ey söğüt kütüğü çürümüş takoz,
Be hey goca dingiş, be hey zırtapoz,
Sevindik delisi, ahmak hırtapoz,
Hiç ayrı görmedik salaktan seni.

Azâbî tükendi sabrın, tâkatin,
Mânâsı kalmadı ama, fakatın,
Altında ezildik sağır, sakatın,
Söyle kim kurtarır şelekten seni?

◆ Mehmet Pektaş

Mu Varyasyonu

Sahildeki banklarda oturan virüslerden birisi elindeki şişeyi kafasına dikti. Çenesinden keçeleşmiş kirli sakallarına doğru akan şarabı koluyla sildikten sonra şişeyi arkadaşına verdi.

“Kararımı verdim kanka memlekete döneceğim anasını satayım.” dedi. Şişeyi kafasına kaldıran arkadaşı şaşkınlıktan ağzına aldığı yudumu püskürttü. Birkaç kez öksürdükten sonra ancak toparlanabildi:

“Bu da nerden çıktı oğlum?” dedi şaşkın şaşkın. Diğeri kirden iyice kararan elleriyle üstünü başını gösterip:

“Baksana şu halimize Muzo. Şehri ele geçirme hayaliyle geldik, birer berduş olduk çıktık. Yatacak yerimiz bile yok. Geberip gideceğiz gurbet ellerde.” Muzo elindeki şişeyi yere bırakıp arkadaşına döndü:

“Ne varmış halimizde? Her yer bizim, isteğimiz yerde yatıp istediğimiz yerde kalkıyoruz. Bir şişe de köpeköldüren bulduk mu bizden kralı yok.” dedi. Diğeri, acı acı gülümsedi, gittikçe sertleşen bir sesle:

“Kral ha! Ulan sen hiç böyle kral gördün mü? Saçımız sakalımız birbirine girmiş; leş gibi kokuyoruz. Yiyecek ekmeğe, bulaşacak insana muhtacız. Kıcımızda don bile yok lan don! Donsuz krallar!”

Muzo bir sigara yaktı, bir de arkadaşı Muho’ya verdi. İki arkadaş bir süre hiçbir şey konuşmadan sigaralarını içip şişeyi yudumladılar. Sessizliği Muzo bozdu:

“Haksız sayılmazsın Muho. Bu şehre çok büyük hayallerle geldik fakat işler istediğimiz gibi gitmedi. Ama göreceksin çok yakında birilerine bulaşıp yeniden...” Muho, Muzo’nun konuşmasını bitirmesine müsaade etmedi. Arkadaşının kafasını arka taraftaki insanları görecektir şekilde çevirdi:

“Ne yeniden Muzo? Bak şu kalabalığa! Aşılanaşılana zaten. Aşılınmayan da bizim varlığımıza bile inanmıyor. Ne maske var ne mesafe ne de tedbir... Kimse bizi umursamıyor. Ha varlığımız ha yokluğumuz!” Muzo son bir umutla:

“Aşılınmayanlara bulaşırız kanka, ne olacak ki!” diyecek oldu. Muho arkadaki kalabalığı işaret ederek:

“Güldürme beni Muzo. Görmüyor musun, ortalık vızır vızır virüs kaynıyor, iğne atsan yere düşmeyecek, herkes bulaşacak birini arıyor; aşılınmayanları bize düşürürler mi sanıyorsun?”

Muzo, arkadaşının kararlı tavrı karşısında onu ikna etmeye çalışmaktan vazgeçti.

“Peki ne yapacaksın memlekette? Orada seni kimse tanımaz ki!” Muho, şişeden bir yudum aldıktan sonra:

“Öleceksem memleketimde öleyim Muzo. Elin memleketinde ölsem ölüm yerde kalır.” dedi. Bir süre denize doğru dalıp gittiler. Muho, derin bir ah çekti:

“Ah ulan ah! Bu dünyaya büyük dedemin zamanında gelmek varmış.”

Muzo:

“O zamanlar nasılmış ki?” diye sordu. Muho bir ah daha çekti gözleri dolu dolu anlatmaya başladı:

“Dedem Cavid, namıdiğer Vuhanlı On Dokuz Cavid... Sırtına ceketini, eline tespihini alıp kafasına fesini, ayağına da iskarpinlerini geçirerek sokağa bir çıktı mıydı, herkes tir tir titrer, evlerine kaçışmış. Pos bıyıklarını bura bura sokakta adımlarken mahalleli korkudan perdeleri bile çekmiş. Hele hele dedem bu memlekete ilk geldiği zamanlar insanlar evlerine erzak istifleyip uzun zaman dışarı çıkamamış. İnsanlar çocuklarını kapının önüne bile bırakamamış, yaşlılar evlerine kapanmış. Dışarı çıkabilenler de elinde kolonya şişesiyle dolaşıyorlarmış ki dedemi gördüklerinde “Hoş geldin abi.” deyip eline dökebilirsinler, onun gözüne girebilirsinler. Dedem, çarşıya inip “Havada uçan, karada kaçan var mı ulan bana yan bakan!” diye bir bağırdı mı dükkânların kepenkleri bile kapanmış. Meyhaneci, gazinocu, nargileci, kumaracı, umumhaneci takımı dedemin hışmından uzun süre dükkânlarını açamamış.” Bu arada Muzo, şişenin dibinde kalan son yudumu içmişti. Şişeyi rast gele fırlattı.

“Demek ki dedem bizim gibi değilmiş. İçkiyi, eğlenceyi sevmezmiş.” dedi. Muzo’nun yorumu Muho’yu güldürmüştü:

“Ne diyorsun kanka, sevmez olur mu hiç? Dedem arkasına şehrin itini kopuğu takar çökermiş meyhaneye. Sabaha kadar iç babam iç. Sabah oldu mu da hesap ödemedi çıkar gidermiş. Meyhaneci hele bir gık desin o dakika boğazına yapışmış. Dedem kumar oynarken asla kaybettiğini kabul etmez, hile yaptınız der çıkarmış. Millet dedemin bu huyunu bildiğinden onunla oyuna oturmamış. Dedem bu defa kaba kuvvete başvurur, masaya oturmayanlara bulaşmış. Umumhanelerse

kendisine çalışsın istermiş. O içerdeyken mekâna başka müşteri alınmazmış. Kim büyük dedemin dediğine uymazsa hemen ona bulaşır, adamı önce hastanelik sonra Karacaahmetlik edermiş. Bulaştığı adamın şansı varsa yoğun bakımdan çıkarmış. Çıkarmış ama ona da çıkmak denirse... Ciğerler bitik, diğer organlar harap... Dedeme de zaten bu yüzden On Dokuz Cavid demişler. Bir günde on dokuz kişiyi yolcu etti diye.”

Muzo, Muho’yu ağzı bir karış açık halde dinliyordu:

“Vay be... Sonra ne olmuş?”

“Dedem insanlara bulaştığı gibi diğer virüslerle de etmediğini bırakmamış. Kaç tane virüsün karnı şişmiş, kaç tane veled-i zina doğmuş bilen yok. Herkes yapılanı sineye çekmiş, bir kişi hariç: Vuhanlı Deli Cavide. Dedemin gazinodan kırığı, hem de hemşerisi... Deli Cavid’e On Dokuz Cavid’den hamile kalıp karnı şişmeye başlayınca dedemin karşısına dikilmiş. Çocuğu doğuracağını söylemiş. Dedem kem küm edecek olmuş ama karşısındaki Deli Cavide hem de Vuhanlı, gazino aşçısının elinden ekmek bıçağını kaptığı gibi dedemin üstüne yürümüş. On Dokuz Cavid önden kaçır, Deli Cavide peşinde şehri turlamışlar. Sonunda dedem pes etmiş. Cavide’yi nikâhına almış, bir ev bulup yerleşmişler. Cavid dedem ister istemez elini tüm pis işlerden çekip evinin erkeği olmuş. Tam her şey yoluna girecekken Cavide doğum sırasında ölmüş. Ölmüş ölmesine ama nur topu gibi yeni bir virüs doğmuş. Cavide’nin içine mi doğdu nedir, hamilelik sürecinde büyük dedeme hep “Bana bir şey olursa çocuğumuza iyi bak.” demiş durmuş. Cavide’nin ölümü dedemi beklenmedik şekilde değiştirmiş. Bu defa kendi rızası ile düzgün bir hayat yaşamaya, ömrünü Cavide’nin hatırası olarak kalan minik virüsü en iyi şekilde yetiştirmeye adanmış. Tövbekâr gibi bir şey olmuş anlayacağın. Çocuğun ismini Cavide’nin vasiyetine uyarak Can koymuş.”

Muho, şişenin bittiğini unutarak etrafına bakındı. Muzo’nun iki elini “bitti” anlamında yukarı kaldırdığını görünce sigara çıkarmak için ceplerini yokladı. Muzo ondan erken davranıp kendi paketini uzattı. Birer sigara yaktıktan sonra Muho kaldığı yerden devam etti.

“Cavid dedem, oğlu Can’la birlikte yeni bir hayata başlamış. Bir daha evlenmediği gibi kimse nin karısına kızına yan gözle de bakmamış. Namusuyla yaşamış. Can’ın altını değiştirmiş, kirli bezlerini, çamaşırını, bulaşığını yıkamış, mama-

sını hazırlamış, arkasını pırpıplamış. Günler aylar geçmiş Can büyümüş, tabii bu arada Cavid dedem yaşlanmış. Zaten haylaz bir çocuk olan Can, tutturmuş İngiltere’de okuyacağım diye. Cavid dedem, hem Batı kültürünü tanısın, hem de daha iyi yetişsin diyerek Can’ın İngiltere’ye gitmesine müsaade etmiş. Ama işler beklediği gibi olmamış.” Dili damağı kuruyan Muho, bir an durak sayıp arkadaşına:

“Üstünde para var mı?” diye sordu. Muzo, paçavraya dönmüş ceketinin ve pantolonun ceplerini karıştırdı. Beş kuruş parası yoktu. Paketteki son cigarayı ikiye bölüp içmeye başladılar. Muho:

“Nerde kalmıştık?” dedi. Muzo:

“Can, İngiltere’ye gitmişti.”

“Ha evet! Can, İngiltere’ye gittiği gibi kendisini eğlence hayatının içine atmış. Ee ne demişler armut dibine düşer. Tek fark şu, Cavid dedem, sözünü herkese geçirdiğinden bedavadan yaşamış. Can’ın sözü ise ancak paraya geçermiş. Yok kitap alınacak baba, yok harç yatacak baba diye diye Cavid dedemi kurutmuş. Can dedem, İngiltere’de, her milletten virüsle düşüp kalkarken zavallı Cavid dedem’in bir sırtında taş taşımadığı kalmış.” Muzo kendini tutamayıp araya girdi:

“Yazık dedene yahu! Hiç uyanmamış mı bu işe?”

“Uyanmış aslında. Daha doğrusu şüphelenmiş. Borç harç bir bilet alıp İngiltere’nin yolunu tutmuş. Dedem zamanında millete nasıl bir korku verdiyse o tövbe ettikten sonra bile uzun süre kimse eski hayatına dönememiş. Dedemin memleketten ayrıldığı duyulunca herkes ‘On Dokuz Cavid’den kurtulduk.’ diyerek normalleşmeye başlamış. Dedem İngiltere’de oraya sor buraya sor derken sonunda tesadüfen Can’ın izini bulmuş. Barlar sokağı gibi bir yerde insanlara Can’ın fotoğrafını göstermiş. Kolu bacağı dövme, kulağı burnu küpeli, yüzü gözü boyalı, erkek mi kadın mı olduğu belli olmayan birisi “Hey bu bizim John’a benziyor.” demiş. Cavid dedem bir umut diyerek bunun arkasına düşmüş. Önünde değişik değişik motosikletler olan izbe bir yere varmışlar.”

“Bulmuş mu Can’ı?”

“Bulmuş bulmuş. Can İngiltere’de ismini değiştirip John yapmış. Saçlarını sarıya boyatmış, her yerine dövme yaptırmış. Orasında burasında küpe... Bir de dedemi tanımamazlıktan gelmesin mi? Eski kabadayı On Dokuz Cavid, Can’ı ayağının altına alıp paspas gibi çiğnemiş. İçerideki hiç

kimse onu dedemin elinden alamamış. Cavid, oğlunu kulağından tuttuğu gibi Türkiye'ye getirmiş. Dedem ve Can'ın gelmesiyle birlikte memlekette yine bir telaş başlamış. İnsanlar iş yerlerini kapatmış, çocuklarını okullarına gönderememiş. Can, İngiltere'de alıştığını hayatı burada da yaşamaya devam etmiş. Olmayan parasını saçıp savurmuş. Önce mekân sahiplerinden sonra da eve geldiğinde Cavid dedemden günlük dayak yer olmuş. Sonunda Cavid dedem Can'ı eve kapatmış, dışarı çıkmasını yasaklamış. Günler böyle geçerken bir sabah kapı çalınmış.”

Muho'yu soluksuz dinleyen Muzo, onun bir an bile durmasına dayanamayıp heyecanla atladı:

“Kimmiş gelen?”

“Kapkara bir kadın kucağında kendinden daha kara bir virüs. Can'ın İngiltere'deki sevgililerinden Güney Afrikalı Amira...”

“Deden ne yapmış?”

“Ne yapsın kadını da çocuğu da eve almış. Bununla kalsa iyi bir başka gün, yine kapı çalınmış.”

“Bu defa kim geldi?”

“Can'ın Hindistanlı sevgilisi Tina, kucağında bir virüs daha.”

“Deden ne yapmış peki?”

“Onları da almış içeri ama gelenlerin ardı arkası kesilmeyince dedem kahrından ölmüş. Diğer taraftan dedemin nesline karşı aşı da bulunmuş. İnsanlar bir taraftan aşılana başlanmış. Hem büyük dedem öldü, hem de aşı çıktı derken insanlar normal hayatlarına dönmeye başlamış. Can, ipini kopardığı gibi İngiltere'yi boylamış. Öbürleri de evi terk etmiş. Artık memleketlerine mi döndüler, burada mı kaldılar bilen yok.” Muho konuşmasını kesince Muzo devreye girdi:

“Peki ya baban?” Muho bir şey unutmuş gibi irkildi:

“Ha evet, onu anlatmadım! Bu Can, yani benim dedem ve kırıkları evi terk ettikten bir süre sonra kucağında bebeğiyle bir virüs daha gelmiş. Evin boş olduğunu, On Dokuz Cavid'in öldüğünü, İngiliz Can'ın İngiltere'ye döndüğünü ve de aynı durumda kendisi gibi başka kadınların da bulunduğunu öğrenmiş. Can'ın peşine düşse değil, çekip başka bir yere gitse değil. Hazır boş ev de varken oraya yerleşmiş. Bu kadın, Can dedemin Türkiye'ye gelir gelmez ayağının tozuyla şey ettiklerinden... Yani mağdur ettiklerinden. Kadın onun bunun evine gide gele gündelikçilikle çocuğunu büyütmüş. Çocuk, ne babasına benziyor, ne dedesine... Efendi, uslu, akıllı... İsmi Ali Faik. Çocuk

çok zeki olduğundan okulda ona Alfa derlermiş. İşte benim babam bu Ali Faik yani Alfa. Alfa, çok zeki olsa da maddi imkân olmayınca öğretmenlerin yardımı ile okul dışında su, simit satmayla belli bir yaşa gelmiş. Ne dershaneye gidebilmiş ne de doğru dürüst kitap defter görmüş. Torpili referansı da olmadığından zekiliği, çalışkanlığı bir işe yaramamış. Anası ölünce hepten sahipsiz kalmış. Mahallelinin yardımıyla asgari ücretle bir fabrikaya girmiş. Parasızlıktan uzun süre evlenememiş. İş yerindeki arkadaşları onun haline acıyıp safça bir kızla nişanlamışlar. Belediyenin toplu nikâh merasimiyle evlenmiş. Bu evlilikten de ben doğmuşum. O sıralar “mu” ile başlayan isimler koymak modaymış. Adımı Muho koymuşlar, seninki de o yüzden Muzo'dur herhalde. Ben doğduğum sıralar aşı çalışmaları son hız devam ediyormuş. İnsanlar ikişer üçer doz aşı olmuşlar. Aşısız insan azalıp virüs sayısı da çığ gibi büyüyünce bize yaşayacak bir alan kalmadı. Sonrasını biliyorsun işte kendimizi sokaklarda ipsiz sapsiz dolaşırken bulduk.” Muho'nun gözünden akan iki damla yaş kirden kararmış suratında beyaz iki iz bırakarak sakallarına doğru süzüldü.

Muzo, arkadaşının halini görünce elini onun omzuna koydu. Sevecen bir ses tonuyla:

“Kalk haydi, biraz yürüyelim.” dedi. Muho öne eğdiği başını kaldırıncaya yüzü bir anda güldü:

“Muzo, bak şu gelene.” diyerek Muzo'nun arkasını işaret etti. Muzo, arkasına dönünce maskesiz iki kişinin kol kola kendilerine doğru geldiklerini gördü. Sevinçten kendini tutamadı, ellerini çırparak:

“Dedim ben sana kanka dedim! Bak işte fırsat ayağımıza geldi. Hani bulamazdık, hani bize düşürmezlerdi. İkisinde de tek bir virüs bile yok.”

“Hem de aşısızlar! Tam bize göre. Yaşadık oğlum yaşadık. Kenara kay yer verelim, otursunlar.” Şimdi ikisinin de gözyaşları sevinçten akıyordu.

❖ Muhammet Baran Aslan (Baranî)

Dostlar

Her şey ateş pahası,
Bitmiş ekmek parası.
Faturası, kirası,
Beli büküyor dostlar.

Elektrik, su ve gaz...
Eli yakıyor biraz.
Kırıldı bağlama, saz,
Beli büküyor dostlar.

Köylü de etti feryat,
Zamlandı tüm zerzevat.,
Hepten zorlaştı hayat,
Beli büküyor dostlar.

Fitneci tohumuyla,
Bir kuklanın lafıyla,
Balta vurduk toprağa,
Beli büküyor dostlar.

Her taraf israf dolu,
Nefis istiyor bolu,
Yakmışız sağı solu,
Beli büküyor dostlar.

Market çıktı çikalı,
Esnaflar kan ağladı,
Dahi vefa kalmadı,
Beli büküyor dostlar.

Yabancıya özendik.
Kendimizi kaybettik,
Daima haram yedik,
Beli büküyor dostlar.

Olmayacak vaatler,
Vermemeli namzetler,
Bitti kuru ekmekler,
Beli büküyor dostlar.

Komşu komşuyu bilmez,
Akraba gelip gitmez,
Kardeş kardeşi sevmez,
Beli büküyor dostlar.

Rüşvet, yolsuzluk tonla,
Kudurmuş karaborsa,
Kaçakçı, hırsız, mafya
Beli büküyor dostlar.

Kitaba kâğıt bitmiş,
Fabrika iflas etmiş,
İnsanlık kaybedilmiş,
Beli büküyor dostlar.

Yetim, öksüz ağlıyor,
Dula kimler bakıyor,
Yaşlı mevdi bekliyor,
Beli büküyor dostlar.

Dernek, vakıf, sendika
İmanı olmuş para,
Hayır işleri darda,
Beli büküyor dostlar.

Partiler cedel ile
Girmiş birbirlerine,
Faydaları var kime,
Beli büküyor dostlar.

İnsanlık sürü gibi,
Karın kaşıyor kimi,
Unuttu herkes dini,
Beli büküyor dostlar.

Ahlak kalktı raflara,
Akçe akmış kumara,
İçki, hap ve sigara,
Beli büküyor dostlar.

Lakin suç hepimizin.
Bizim, sizin, herkesin.
Tüyü kalmadı dilin.
Beli büküyor dostlar.

Baranî der böylece,
Beşer akletsin diye,
Nadana netsin hece?
Beli büküyor dostlar

• Ali Parlak

Para

Gece saat bir
Karanlık şehir
İçtiğim zehir
Netsin yaraya?

On beşi çattı
Güneşim battı
Gemi yan yattı
Çıkmaz karaya!

Olsa vereyim
Kuru dereyim
Zengin yüreğim
Rehin paraya!

Çile, keder, gam
Önüm ve arkam
Parayla kavgam
Girme araya!

Hayal gördüğüm
Gerçek kördüğüm
İflas ördüğüm
Şura buraya...

Türkmen' dir soyum
Değişmez huyum
Gecekonduyum
Girmem saraya!

• Sabahattin Karadaş

Garip ve Saf Bir Adam

Sözü büyük diye birine kanmış
Hâline üzülmüş âh edip yanmış
Dağ değil gördüğü kum tanesiymiş
Gözüne yanılıp hep büyük sanmış

Sanatı bambaşka mizacı başka
Kendisi de şiir olaydı keşke
Taşlama yapsa da sanat adına
Nefsini hapsetse kilitli köşke

Dememiş beşer de şaşarmış bir gün
Nefsinin peşinde koşarmış bir gün
Kırk yıllık bir dostluk biter mi deme
Bitirecek olan yaşarmış bir gün

Bilmez (mi) ki âhuzar çeker *Hakkakul*
Dost bağına sevgi eker *Hakkakul*
Dost dediği selamını kesince
Pınar olur gözler döker *Hakkakul*.

◆ Erdal Noyan

Berber Yunus

Berbere gitmekten üşenirim.
 Berberin gevezesine katlanmak istemem.
 Hiçbir gevezeye katlanmak istemem.
 Daha önce söyledim mi bilmiyorum. Bir keresinde, yanımda oturan adam, ağzımı açtırmayı başaramayınca, yolculuk bitiminde,
 “Bari adını söyle.” demişti. Ne gereği varsa!
 Ben yol boyunca can derdindeydim.
 Otobüs tutuyordu. Bir de eski otobüsleri düşünün; o ne pislikti, ne berbat kokuydu. Mazotu içsem o derece bozmaz.
 Güzel güzel uzatıyordum saçlarımı bahardan beri.
 Üstelik güzün son günleri. Kestirmemekte yarar vardı.
 Yine de usuma esti berbere gittim.
 Birkaç yıl önce bir kereliğine gittiğim bir dükkân vardı. Yürüyüş aralığında. Oraya yürüdüm.
 Mekân oldukça değişmiş göründü bana.
 Koltuğa oturdum.
 Bizim insanımızın huyudur. Yaklaşmak istediğine adından önce memleketini sorar. Sohbeti uzatırlar, koyulaştırırlar, ayrıldıklarında can ciğer kuzu sarması olmuşlardır. Oysa birbirlerinin adlarını öğrenmemişlerdir.
 Makineyi eline alınca beklediğim soruyu sordu:
 “Ağbi nerelisin?”
 “Ne yapacaksın?” dedim.
 Karşılık gelmedi.
 Kırmadım. Söyledim.
 Biliyormuş. Kardeşi askerliğini orada yapmış. Kışlaya kendisi bırakmış.
 Soru sırası bendeydi.
 Haymanalı’yımış.
 Gidip gitmediğimi sordu, kaplıcasını övdü.
 Kaplıcasına gitmiştim. Sanırım Haymana’yı dolaşmadım.
 On beş yıldır bu dükkânı işletiyormuş.
 Daha önce geldiğimi söyleyince, anımsadığını, beş yıl kadar önce tıraş ettiğini söyledi.
 Doğruysa doğrudur, bilemem. Benden genç, üstelik kimi kişinin belleği unutmuyor.
 “Erkek berberi yerine neden erkek kuaförü yazdın? Berber yazınca müşteri gelmiyor mu?” sorumu,
 “Berber de olur, bir şey değişmez.” diye karşıladı.
 Ücret yirmi beş liraymış, benden yirmi lira aldı. Saçım yormadığından mı, ayağım alışsın diye mi?
 Çıkarken adını sordum:
 Yunus.
 Otuz altı yaşında.
 Biri altı, diğeri dört yaşında iki çocuğun babasıymış.
 Dengeli bir adam. Patavatsız değil.
 Yeniden gelmek niyetindeyim.
 O henüz adımı öğrenemedi.
 Yunus’un dediğine göre bu gece kar geliyormuş.
 Bir hafta tepeleme yağıp eve kapatsa ne güzel olurmuş.
 Evet, şöyle lapa lapa bir kar yağsa çok iyi olur.

❖ Zekeriya Çakabey

Adım Adım Adam Arıyoruz

Gazetecilik ve habercilik bizim işimiz. Zor mu zor, alabildiğine sorumluluk isteyen mesuliyeti ağır bir meslek demek doğru olur sanırım. Çünkü gazeteci, haber ve bilgi kaynağına en çabuk ulaşan ve okuyucusuna ulaştıran kişidir. Bunu ulaştırırken doğru ve güvenilir olmak zorundadır gazeteci. Güvenilir gazeteci olaylar karşısında objektif ve haksızlıklar karşısında doğrunun yanında duran insan demektir. Bu ilkelere bağlı kalmaya çalışarak yeni bir program başlattık: “Adım Adım Adam Arıyoruz” Nerede ilginç hikâyeleri olan bir adam yakalarsak hemen cipe atlayıp gidiyoruz.

Kısa süre sonra köyün birinde bir adamın ilginç hikâyeleri olduğunu duyduk. Erkenden kalktık, şura senin bura benim diye diye iki saat yolculuktan sonra köy görüldü. Sırtını çam ağaçları olan bir dağa yaslamış; suyu bol ve evlerin önünde ceviz, dut ağaçlarıyla yemyeşil görümlü bir köy. Hele o etrafındaki çiçeklerin renk cümbüşü, insanı alıp başka dünyalara götürüyor. Muhtar bizi çok iyi karşıladı. Hürmette kusur etmedi. Yedirdi içirdi.

Karnımız tıka basa doymuştu, ellerimizi yıkadık, kuruladık. Muhtar:

“Beyler bahçeye geçelim.” dedi. Sonra da içeri seslendi: “Kızım bizim çayımızı bahçeye getir.”

Dev ceviz ağacının altına giderken çitleri sarmaşık gülleriyle kaplı daracık yoldan geçtik. Çınar ağacının altında hazır kıta oturaklar, yanı başında bir çeşme vardı. Anladık ki muhtarın geleni gideni eksik olmuyor.

Çaylarımız geldikten sonra Muhtar:

“Gençler yeniden hoş geldiniz. Şimdi tanışma zamanı geldi.” dedi.

“Benim adım Murat. Delikanlı da Cengiz.” dedim.

Memnun oldum dercesine elini böğrüne götürdü.

“Ne iş yapıyorsunuz diye sormayacağım çünkü fotoğraf makinesi, kamerayı görünce haberci olduğunuzu zaten anladım.”

“Bak muhtarım, biz ilginç hikâyeleri olan, yaşadıkları, gördükleriyle iz bırakan ya da anlatıldığı zaman insanları güldüren veya düşündüren karakterleri arıyoruz. Sizin de epey hikâyelerinizi duyduk. Duyunca biz de uzun süre güldük. En sonunda dedik, şu muhtarımızı gidip bulalım. Kendinin de rızası olursa iki tanesini şimdilik programa alalım. Sermayeyi tüketmeyelim. Başka hikâyeleri de şehre geldiğin zaman başka bir program yaparak dinleriz. Sizce nasıl olur?” diye sordum. Derinden gelen bir bakış fırlattı gözlerime.

Cebinden bir sigara paketi çıkardı. Bana uzattı, ben aldım. Sigaraları yaktık. Geriye doğru yaslandı:

“Kaydedecek misiniz?” diye sordu.

“Evet” dedim. “Cengiz kameraya çekecek.” Cengiz kamerasını ayarlayınca, muhtar başladı anlatmaya; anlatırken de aranan bir insan olmanın mutluluğu gözlerinin parıltısından belli oluyordu:

“Eskiden. Epey eskiden olan bir hadise bu... Öğretmenler sağ mıdır, ölmüş müdür, neredeler bilemem şimdi. Ama inanın ikisi de pırlanta gibi çocuklar. Çalışkan, azimli, idealist... Çocukların yetişmesi için ellerinden geleni yapıyorlar. Hele o Rizeli olan... Şen, şakrak, çocukla çocuk, büyükle büyük; böyle birisi. Namazını kılar, abdestini alır. Çok kibar bir insan. Hanımı da kendinden kibar, anam bacım olsun.

Bizim bir Soya Ali denen hakaten soya giden bir adamımız var. Adam tam bir baş belası. Güya her şeyi kendi bilir, kendinin akli herkesten üstün. İlkul mecburi ya! Kızı okula göndermiyor. Söylüyorlar, birkaç gün gönderiyor sonra yeniden göndermiyor. Bir iki derken bizim Rizeliyle tartışmışlar. Kız çocuğunun okulda ne işi var. Eksik etek, evinde otursun, gibisinden... Öğretmen de: “Bak Ali abi, ben kızların okumasından yanayım. Bunlar yarın anne olacaklar, çocuk yetiştirecekler. Sen göndermezsen ben jandarmaya haber veririm.” demiş. Vay sen misin bunu diyen! Senin hesabına bakarım diye yağmış, gürlemiş.

Öbürü de Konyalı bir öğretmen. O da yeni evli. Aslan gibi. Çalışkan ama onun pek böyle şakası, esprisi olmaz. Kendi halinde. Onun da başka biriyle buna benzer bir hadisesi oluyor. Bir duyduk ki iki öğretmenin de tayini çıkmış. Kışın ortası. Ortalık yağmur.

Eğitimin kızıştığı zamanlar. Bu kışta öğretmenler gitse ne yapar? Çocuklar öğretmensiz kalsa ne yapar? Sizin anlayacağınız, saçma sapan bir durum.

Öğretmene birilerinin yeter ki kafası bozulmasın; hadi yallah! Kendi dört dörtlük, öğretmen günah keçisi ya! Hemen koşarlar siyasetçiye, şu kadar oyum var diye. Oy hesabı çok önemliydi o zamanlar. Öğretmenin kilosuna kaç kuruş! Bakın bu köy yerinde, bizler bunu yaşıyoruz. Bir yere öğretmen gelse kimse aldırış etmez ama bir komutan ya da ormancı gelse, seksen kişi ayağa kalkar. Niye? Ya kavga edecek ya da orman kesecek. Okul olsa da olur, olmasa da... Bizim eğitime bakış açımız buydu o zamanlar. Öğretmenlikten daha kıymetli meslek var mı? Bunların hammaddesi insan yahu!

Bir gün öğretmenler erkenden yanıma geldi. Ağızlarını bıçak açmıyor. Sordum:

“Hayırdır öğretmenlerim, okulda olmanız gerekiyor mu?”

Durumu anlattılar.

“Sizin işiniz zor! Bu kışta kıyamette nasıl gidersiniz.” Ama ben böyle dedikçe sararıyor, kızarıyor, yutkunup duruyorlar. Hele, o Konyalının zaten sesi sedası yok, zanneden dili boğazına aktı.

Rizeli:

“Muhtarım sen istersen bu işi çözersin.” dedi.

“Zor” dedim. “Yapılacak bir şey kalmamış.”

Muhtarlar da yarım hükümet. Yani o zaman siyasetçiler çok kıymet veriyor muhtarlara. Muhtar köyün, köylünün eli ayağı. Herkes muhtarla iyi geçinmeye çalışır. Çünkü kavga yapar, ‘Koş muhtar!’ Orman keser, ‘Koş muhtar!’ Yol, su, nüfus aklına ne gelirse... ‘Koş muhtar.’

Konyalı:

“Ne yapacağız muhtarım?” dedi.

“Bir çaresine bakacağız ama bu size pahalıya patlar.” dedim üstüne bastıra bastıra.

“Nasıl yani?” dedi Rizeli.

“Bakın, yüzer liranızı alırım, merkeze beraber gideriz, arabanın yakıtı, yemek paralarımız sizden!” dedim. Aman Yarabbi, bu tayin işi adamların zoruna ne kadar gitmişse hemen yüzer lirayı elime saydılar. Aldım, cüzdana koydum.

“Yarın sen hazır ol Rizeli.” dedim.

İkisi bir “Allah razı olsun” diyerek elime sarıldılar. Tabii ben yaşça onlardan bayağı büyüğüm. Yüz lira da iyi para o zaman.

Ertesi gün Rizeliyle düştük yola. Yollar da kış günü kaygan, bayağı meşakkatli. Vardık şehire. Bana da giyimim, kuşamım, tipimden dolayı ‘Senatör’ derler ya! Adımız Aziz amma ‘Senatör’ diye diye Aziz ismini ben bile unuttum. Biri “Aziz” dese ben de etrafıma bakmaya başlarım. Tabii bundan da memnun oluyorum koskoca senatörlere benzetiyorlar beni diye. Adana kebabımızı yedik, çayımızı içtik. Öğleden sonra çıktık müdürlüğe. Bekleme salonunda bayağı bekleyen var. Bütün sandalyeler dolu, bir sandalye boş. İşaret ettim sen otur diye Rizeliye. Yüksek sesle:

“Rica ederim Senatör’üm, siz lütfen!” dedi.

Oturmamla kalkmam bir oldu. Sekreter, hemen içeri girdiydi. Ceketini düğmeleyerek geldi:

“Senatör’üm, sizi bekliyor Müdür Bey.”

Hiç bozuntuya vermedim. Rizeliye sen otur diye işaret ettim.

Müdür Bey beni ayakta karşıladı. Hemen zile bastı, iki kahve söyledi.

“Siz yeni mi geldiniz Müdür Bey?” diye sordum.

“Bir hafta oldu.” diye karşılık verdi.

Buralı olsa belki beni tanırdı diye düşündüm. Gerçi bizim milletvekilleri buranın adamını kolay kolay önemli yerlere getirmek istemezler ya nedense... Kahveleri içtik, ordan burdan yüzeysel sohbetler.

“Buyrun efendim.” dedi. Dedim ki:

“Falan köyden iki öğretmenin tayini çıkmış. Bu kışın ortasında nasıl giderler? Üstelik de bu öğretmenler tam bir komünist. Köyün anasını ağlatmışlar. Köylünün çoğunu komünist yapmışlar, bunlar başka köyü de mi bozsunlar diye gönderiyorsunuz Müdür Bey? Hadi o köy elden çıkmış...” dedim.

“Yaa!” dedi.

Zile bastı, yetkili müdür yardımcısını çağırttı ve talimat verdi:

“Hemen, falan köydeki öğretmenlerden falan falanın tayinlerini durdurma yazısını geçerli bir gerekçe yazarak Vali Bey’e imza için arz edelim” dedi. İş çözülmüştü, bize de teşekkür ederek müsaade istemek kaldı.”

Muhtar sözünü bitirmişti. Çaylarımız tazelenirken sormadan edemedim:

“Peki Müdür Bey’le hiç karşılaştınız mı sonra?”

“Kuzu kesip köye getirdim. Bu olaya hep güldük.” dedi.

“Ya yüzer lira ne oldu?” diye sorunca:

“Paralarını geri verdim öğretmenlerin. O işin espiydi o zaman.”

Çayları yeniden ısıttırıp getirtmişti muhtar, bu olaya bayağı güldük.

“Peki, muhtarım, şu milletvekili kapısı nasıl oldu?” diye sordum. Cebinden bir sigara paketini çıkardı, ben atik davranıp sigara uzattımsa da beni öksürttü, diye istemedi.

“O zamanlar sık sık Ankara’ya gittiğimiz oluyor. Giderken de günün hükmüne göre hediyelerimizi alırız. Derdimizi anlatırız, ağlarız, derken alacağımızı alırız. Bir bölgeyi oranın adamları şekillendirir. Bir köyün, ilçenin, şehrin gelişmesi de oranın yöneticilerinin ufku kadardır. Neyse lafı uzatmayalım, bir nedenden dolayı gittik Ankara’ya. Meclisin milletvekillerinin girdiği kapıdan girmeye kalkmışım. Farkında değilim. Çoğu zaman milletvekilleriyle dışarda buluşup gidiyoruz ya, alışkanlıktandır herhalde. Kapıda bir komiser beni durdurdu:

“Kimlik!” dedi. Kimliği verip muhtar olduğumu söyledim.

“Sen buradan giremezsin.” dedi.

“Niye?” dedim.

“Bura milletvekillerinin girdiği kapı.” dedi. Komiserin gözüne ters ters baktım:

“Ben milletin aslıyım. Aslı gelirse vekillerine halt etmek düşer.” der demez, komiser kahkahayla gülmeye başladı.

“Niye gülüyorsun komiserim, bir hata mı ettik?” dediğimde gülme krizine tutulmuş komiser, git git dercesine meclisi işaret ediyordu.

❖ Kenan Yavuzarslan

Şiirden Heykel

Bakma suskunluğuma, benimki tevazudan
Ben yazsam, literatür en baştan tamir olur.
Anlı şanlı âşıklar firar eder yazıdan
Beni tarif etmeye nesneyle zamir olur.

Çin malı külünk ile taşa vursa tak diye
Elinde paralanır kalır öyle şak diye
Kepçe bile vermezler ehliyeti yok diye
Ferhat denilen kişi, SASKİ’de memur olur.

Çoktan unutmuştur o Aslı’nın nağmesini
Ama biz unutmadık boynunu eğmesini
Becerip de açamaz telsizin düğmesini
Kerem itfaiyede ikinci amir olur.

Aklıma düşürmeyin, ben bozarsam niyeti
İngiliz şiirine bozdururum diyeti
Balkonda dizlerime yatırınca Jülyet’i
Romeo denen kâfir hırsından dumur olur.

Bağdat’ta çenem düşse tahtı bırakır Kısra
Yirmi günde yetişir yirmi birinci asra
Kays’la sohbet ederken okusam iki mısra
Çöl üşümesin diye yüreği kömür olur.

Kalem elimde akçe, şiir dilimde nakit
On dakkada tamamdır iki dörtlükle akit
Sürgüne giden Tahir geri döndüğü vakit
Zühre’nin nazarında balkona demir olur.

Bir kitap çıkardım ki hallac pamuğa mensur
Eros’un oklarını kendisine çeken sur
Dövmeyle derisine yazıp gönderse Mansur
Benimkinin yanında ikinci hamur olur.

Rüyamdaki bâdeyi içince yudum yudum
Yüksek lisans, doktora tek nefeste okudum
Yunan heykeli gibi şiir oldu vücudum
İstesem bir ilhamla yeniden çamur olur.

❖ Mehmet Osmanoğlu

Fildişi Kulesi

Fildişi kulesinin haşmetli sakinleri
Üç kuruşluk nefsinin azdıran azdırana.
Öyle bir bakışları var ki o gözlerinde
Altında gururunu ezdiren ezdirene.

Zinhar duyuramazsın ne etsen de sesini
Adama benzetirsin bakınca kimisini
Enaniyet putundan yaptığı gemisini
Kibir deryalarında yüzdüren yüzdürene.

Kiminin haberi yok yazdığı kitabından
Hava, su, taş incinir kırıcı hitabından
Ne olursa bir kalpte o sızarmış kabından
İçindeki çirkefi sızdıran sızdırana.

Kirlenir yer ve sema, uçsuz deniz ve kıyı
Azıcık direnirsen çok severler kavgayı
İki gözlü, ağızlı, burnu kalkık kafayı
Akıl diye başında gezdiren gezdirene.

Hele bir düşmeyegör şefkatli ellerine
Defe koyup çalarlar gön davulun yerine
Kara kaplı efsunlu ekabir defterine
Kendini üstat diye yazdıran yazdırana.

El pençe divan ister vaziyet hazır ol’da
Çamur siyasetini yürütür sağda solda
Kökü edepten gelen bu ince ruhlu yolda
İtibar façasını çizdiren çizdirene.

Densizlik ediverip bir istek göndererek
Korkup profiline resim eklemeyerek
Üstüne üstlük bir de cevabını vererek
Haşmetliyi dehşetle kızdıran kızdırana.

Edipler meclisinde dost bulmaya çalışan
Usulca bir köşeye kıvrılmaya çalışan
Karınca kararınca yol almaya çalışan
Bu garibi canından bezdiren bezdirene.